Ilari Abdeen
18.6.2021

Digipostin merkitys ja tulevaisuus Suomessa – tärkeä osa kestävää vihreää siirtymää

Suomessa digitaalisen kestävän posti-infran rakentuminen on vielä alkutekijöissä. Suomessa postijakelussa kulkee edelleen satoja miljoona dokumenttejä vuodessa fyysisellä jakelulla, mikä tarkoittaa yhteiskunnan kannalta ilmastohaittaa niin paperin kuin logistiikan osalta. Samaan aikaan se ei luo digitalisaation mahdollistamaa reaaliaikaisuutta yhteiskunnalle tärkeän viestinnän ympärille, mitä voitaisiin esimerkiksi hyödyntää kriisiajan viestinnässä.

Kestävä posti-infra ei ole vain osa vihreää siirtymää, vaan luo myös pohjan paremmalle tiedon saavutettavuudelle sekä tietoturvallisuudelle. Tietoturva nousee entistä vahvemmin keskiöön digitalisaation edistyessä ja on hyvin tärkeää varmistaa kuluttajille tärkeän tiedon saavutettavuus turvallisessa ja siihen tarkoitetussa ympäristössä.

Tulevaisuuden kestävän pohjan rakentamiseksi tulee julkisen ja yksityisen sektorin tehdä tiivistä yhteistyötä, jotta yksittäiselle kansalaiselle varmistetaan helppo ja turvallinen saavutettavuus omaan postiin. Tästä meillä on hyvin toimiva esimerkki myös naapurimaa Ruotsista.

Kestävä digitaalinen posti-infra tukee Suomea osana kestävän kehityksen agendaa. 1) Kestävien kaupunkien ja yhteisöjen rakentumista, 2) Vastuullista kuluttamista, 3) Ilmastotekoja ja 4) Yhteistyön ja kumppanuuden rakentumista sekä helpon ja turvallisen digiasioinnin saavutettavuutta.

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö Suomessa ja ehdotukset tulevaisuuteen – valtion roolin tärkeys infran rakentajana

Suomen tämän hetken digipostiratkaisu sisältää Suomi.fi viestit -palvelun julkiseen viranomaisviestintään sekä yksityisiä digitaalisten postipalveluiden tarjoajia. Yksittäisen kansalaisen näkökulmasta tämä tarkoittaa, että kestävää ja keskitettyä pohjaa ei pääse syntymään. Samaan aikaan nähdään kuinka kunnat ja kaupungit haluavat liittyä osaksi myös yksityisen palveluntarjoajan verkostoa, huomatessaan kansalaisten haluavan valita miten he haluavat asiointinsa ja palvelunsa hoitaa.

Nyt meillä on yhteiskuntana mahdollisuus kehittää valtion johdolla rakennetta, jossa digitaaliset turvalliset postilaatikot saadaan myös osaksi viranomaispostia. Rakenteen pohjalta pystytään myös kontrolloimaan

vaatimuksia ja lainsäädäntöä digitaalisia postilaatikoita kohtaan. Näin luodaan myös tietoturvakäytännöt, jotka ohjaavat alan edistymistä.

Ilmastovaikutukset sekä taloudellinen näkökulma

Suomessa kulkee 500 – 600 miljoonaa paperista postia kirjejakelussa edelleen vuosittain. Ilmastovaikutukseltaan 500 miljoonaa toimitettua paperikirjettä vastaa n. 4253 ton Co2 päästöjä, eli yli 85 000 puuta.

Myös taloudellinen tehokkuus on iso osa digipostin nopeamman infrastruktuurin kehittymistä. Otetaan esimerkiksi kuntien talous, jossa tiedämme kestävän siirtymän digitalisuuteen kustannustehokkaasti olevan tärkeä teema. Keskimäärin voidaan sanoa digipostin olevan noin 80 % paperista postia halvempaa, mahdollisesti luku on jopa suurempi. Yhteiskunnan tasolla tämä tarkoittaa euromääräisesti merkittäviä kustannussäästöjä samalla kun reaaliakainen postin välitys kehittyy.

Saavutettavuus ja reaaliaikainen viestintä

Hyödyt eivät rajoitu vain paperisen viestinnän vähentymiseen. Otetaan esimerkiksi teemaksi kestävät yhteisöt sekä yhteistyöt ja kumppanuudet. Uusi digiposti-infra on väylä reaaliaikaiselle tiedon välittämiselle sekä tiedon paremmalle saavutettavuudelle.

Konkretisoitaan jälleen teemaa kahden eri esimerkin kautta:

1) Tärkeä informaatio kansalaiselle aina turvallisesti saavutettavissa – esimerkkinä rokotetodistus-/kortti, jonka tulee löytyä turvallisesti, tarpeen tulleen. Kestävän digipostin päälle voidaan tuoda myös muita kuluttajan kannalta tärkeää tietoja osaksi hallinnollista arkea ja rikkoa pirstaleisuutta. Näin ekosysteemi tuottaa jatkuvasti tietoa kestävien ratkaisujen päälle. Esimerkiksi Ruotsissa Korona-rokotetodistusten osalta on mahdollistettu niiden toimittaminen turvallisiin digipostipalveluihin, kuten esimerkiksi Kivraan.

2) Kriisiviestinnän saavutettavuus – Yhteiskunnan tai alueellisten kriisien osalta tavoitettavuus on hyvin tärkeää. Panostamalla kestävän digitaalisen infrastruktuurin saavutettavuuteen laaja-alaisesti, reaaliaikainen tavoitettavuus mahdollisestaan. Esimerkiksi korona- sekä alueelliset ohjeistukset saadaan paremmin perille kestävän digiposti-infran avulla.

Tarvittavat muutokset valtiontasolla

Kestävän digitaalisen posti-infran luomiseksi nopeammin, valtion tulisi ottaa laajempi rooli infrastruktuurin rakentamisessa ja täten mahdollistaa

kansalaisille helpomman arjen keskittämisen. Nykyiseen Suomen digipostijärjestelmään tämä vaatisi muutoksia: viranomaisviestit tulisi voida lähettää samaan turvalliseen postilaatikkoon kuin muut postiviestit. Valtio toimisi järjestelmässä ja infrastruktuurissa auditoijana, jolloin vain turvalliset palvelut voisivat toimia digipostimarkkinoilla.

Nykyisellään Suomi.fi Viestit -kokonaisuus on rajattu vain viranomaisviestintään, ja Viestit-palvelun rajapintoja ei ole avattu muille digipostialustoille. Tämä rajaa julkisen sektorin tarjoamia laaja-alaisia ja helposti saavutettavia palveluita kansalaisilta.

Yritykset ja julkiset toimijat voivat myös edistää digipostin kehittymistä huomioimalla entistä laajemmin koko arvoketjun päästöt, mikä ohjaa rakentamaan myös turvallisempia ja vihreämpiä valintoja. Yhteistyössä kehittäminen ja rakentaminen yksin rakentamisen sijaan luo toimivaa ekosysteemiä – me pyrimme saamaan yritykset ja julkisen sektorin laajemmin hyödyntämään toimivia kokonaisuuksia yhdessä. Näin on aidosti mahdollisuus helpottaa kansalaisen pirstaloitunutta arkea.

Ilari Abdeen

Toimitusjohtaja, Kivra Oy